

Наукові перспективи
Видавнича група

Перспективи та інновації науки

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Християнська академія педагогічних наук України

Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

№ 4(62) 2026

Київ – 2026

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

**All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of Spiritual and Moral
Education**

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv",
Nutrition Center of Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

№ 4(62) 2026

Kyiv – 2026

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

Ідентифікатор медіа - R40-05846

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-4\(62\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-4(62))

«Перспективи та інновації науки»: журнал. 2026. № 4(62) 2026. С. 4280

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021 № 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023 № 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 16.04..2026, № 6/4-26)

Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar

Електронний науковий журнал «Перспективи та інновації науки» заснований з метою висвітлення актуальних питань теорії та практики медицини, біології, біотехнології та реабілітації в Україні, за кордоном. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів

Згідно Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України від 15.01.2018 № 32, повнотекстовий доступ до наукових статей журналу представлений на платформі «Наукова періодика України» в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського НАН України та в Національному репозитарії академічних текстів

Голова редакційної колегії:

Вадзюк Степан Несторович - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України (Україна)

Заступник голови редакційної колегії: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна)

Редакційна колегія:

1. **Алієв, Ельнур М.** доктор медичних наук, професор, професор Азербайджанського медичного університету (Азербайджан)
2. **Бабова Ірина Костянтинівна** - доктор медичних наук, професор, старший науковий співробітник відділу економічного регулювання природокористування ДУ "Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України", лікар ФРМ (фізичної та реабілітаційної медицини) ДУ "Територіальне медичне об'єднання МВС України по Одеській області" (Одеса, Україна)

3. **Галандаров, Вагіф Календер** Доктор медичних наук, доктор філософії, професор, професор кафедри хірургічних захворювань Азербайджанського медичного університету (Азербайджан)
4. **Гараєв, Ельдар Абдулла** доктор медичних наук, професор кафедри загальної та токсикологічної хімії, Заступник директора Азербайджанського медичного університету (Азербайджан)
5. **Ельдар Елієв** доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургічних захворювань Азербайджанського медичного університету (Азербайджан)
6. **Жуков Валері**, Університет Миколи Коперника в Торуні (Торунь, Польща)
7. **Іншакова Ганна Вадимівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри громадського здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
8. **Кернас Андрій В'ячеславович** – доктор філософії в галузі психології, кандидат психологічних наук, дійсний член Української психологічної асоціації, магістр права, магістр педагогіки, доцент кафедри Практичної психології Одеського національного морського університету, старший викладач кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки Одеського національного економічного університету (Одеса, Україна)
9. **Коваль Галина Миколаївна** - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри мікробіології, вірусології, епідеміології з курсом інфекційних хвороб Ужгородського національного університету (Ужгород, Україна)
10. **Корильчук Неоніла Іванівна** – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
11. **Левков Анатолій Анатолійович** - кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», доцент кафедри онкології, радіаційної медицини та радіології Полтавського державного медичного університету (Полтава, Україна)
12. **Мочалов Юрій Олександрович** - доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
13. **Олійник Світлана Валентинівна** - кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри аптечної технології ліків Національного фармацевтичного університету
14. **Пасько Ольга Миколаївна** - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри психології та педагогіки, Одеський державний університет внутрішніх справ.(Одеса, Україна)
15. **Помиткіна Любов Віталіївна** — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
16. **Теренда Наталія Олександрівна** - доктор медичних наук, професор, т.в.о завідувача кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
17. **Черська Марія Сергіївна** - доктор медичних наук, завідувачка консультативно-діагностичним відділенням Державної Установи «Інститут ендокринології та обміну речовин НАМН України» (Київ, Україна)
18. **Шульгай Аркадій Гаврилович** - доктор медичних наук, професор, професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

- Креденець Н. Я., Ішук С. О.** **766**
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ: МОЖЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
- Кропочева Н. М.** **777**
ОСВІТЯНСЬКІ БІБЛІОТЕКИ: КОНЦЕПТУАЛЬНА ТА БІБЛІОГРАФІЧНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ОСВІТНІХ ЗМІН (ІНФОРМАЦІЙНО-ОГЛЯДОВИЙ АСПЕКТ)
- Круць Ю. І.** **794**
ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ СИСТЕМИ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПІД ЧАС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
- Куделько З. Б.** **806**
ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ (CLIL) В СТРАТЕГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ДИПЛОМАТІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
- Кудла М. В.** **816**
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- Лаппо В. В.** **825**
ФОРМУВАННЯ В МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ГОТОВНОСТІ ДО АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ІНКЛЮЗИВНОМУ НАВЧАННІ
- Лахмотова Ю. В., Циркот Є. О.** **835**
СУЧАСНА ДИГЛОСІЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ: ПУТУНХУА ТА ДІАЛЕКТИ
- Леонтєєва В. В., Кондрат'єва Н. О.** **848**
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ ЗАСОБАМИ НЕЧІТКИХ МНОЖИН ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ GNU OCTAVE У ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРІВ ПРИКЛАДНОЇ МАТЕМАТИКИ
- Листопад О. А., Мардарова І. К.** **863**
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ КЛАСИКІВ ОСВІТИ В СУЧАСНУ СИСТЕМУ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Листопад Олексій Анатолійович доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки, Державний заклад «Південно-український національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, <https://orcid.org/0000-0002-3121-324X>

Мардарова Ірина Костянтинівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки, Державний заклад «Південно-український національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, <https://orcid.org/0000-0001-8899-2830>

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ КЛАСИКІВ ОСВІТИ В СУЧАСНУ СИСТЕМУ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Анотація. У статті визначено дефініцію «розвиток професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО» як цілісний, поетапний і динамічний процес становлення їхньої професійної компетентності, що здійснюється у процесі теоретичної підготовки та педагогічної практики й передбачає інтеграцію ґрунтовних фахових знань, сформованих практичних умінь і навичок, професійно значущих особистісних якостей, педагогічної рефлексії та здатності до творчого застосування освітніх технологій у роботі з дітьми дошкільного віку. Доведено, що професійна майстерність набуває особливого значення під час впровадження класичних педагогічних концепцій розвитку дитини, оскільки вони спрямовані на всебічне розкриття потенціалу дітей, гармонійне поєднання когнітивного, емоційного та соціального розвитку та формування ключових компетентностей, необхідних для успішної адаптації та подальшого навчання. Підкреслено, що без чіткого уявлення про складові професійної майстерності, їх взаємозв'язки та критерії сформованості практична підготовка залишається фрагментарною та нефокусованою, що знижує ефективність навчання і ускладнює оцінку професійних компетенцій студентів. Чітке визначення структури професійної майстерності створює методологічну основу для розроблення програм педагогічної практики, формування навчально-методичного забезпечення та організації освітньої діяльності студентів у реальних умовах закладів дошкільної освіти. Визначено компоненти розвитку професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісно-операційний, рефлексивний) з відповідними критеріями та показниками. Схарактеризовано практичні механізми інтеграції класичних педагогічних

концепцій у систему педагогічної практики студентів задля забезпечення розвитку професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО (змістовий, організаційний, методичний, рефлексивно-оцінювальний).

Ключові слова: історико-педагогічна спадщина, дошкільна освіта, педагогічна практика, професійна майстерність, майбутні вихователі.

Lystopad Oleksii Anatoliyovych Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Preschool Education State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”, Odesa, <https://orcid.org/0000-0002-3121-324X>

Mardarova Iryna Kostyantynivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Preschool Education State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”, Odesa, <https://orcid.org/0000-0001-8899-2830>

IMPLEMENTATION OF THE HISTORICAL -PEDAGOGICAL HERITAGE OF EDUCATIONAL CLASSICS INTO THE MODERN SYSTEM OF ORGANIZATION OF STUDENTS' PEDAGOGICAL PRACTICE AS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF THEIR PROFESSIONAL SKILLS AND

Abstract. The article defines the concept of “development of professional skills of future preschool teachers” as a comprehensive, gradual, and dynamic process of establishing their professional competence, which is carried out in the process of theoretical training and pedagogical practice and involves the integration of sound professional knowledge, established practical skills and abilities, professionally significant personal qualities, pedagogical reflection, and the ability to creatively apply educational technologies in working with preschool children. It has been proven that professional skills are of particular importance when implementing classical pedagogical concepts of child development, as they are aimed at the comprehensive development of children's potential, the harmonious combination of cognitive, emotional, and social development, and the formation of key competencies necessary for successful adaptation and further learning. It is emphasized that without a clear understanding of the components of professional competence, their interrelationships, and criteria for development, practical training remains fragmented and unfocused, which reduces the effectiveness of learning and complicates the assessment of students' professional competencies. A clear definition of the structure of professional skills creates a methodological basis for the development of pedagogical practice programs, the formation of teaching and methodological support, and the organization of students' educational activities in the real conditions of preschool education institutions. The components of professional mastery development for future preschool teachers

(motivational-value, cognitive, activity-operational, reflective) have been identified with corresponding criteria and indicators. Practical mechanisms for integrating classical pedagogical concepts into the system of pedagogical practice of students are characterized in order to ensure the development of professional skills of future educators of early childhood education institutions (content, organizational, methodological, reflective and evaluative).

Keywords: historical and pedagogical heritage, preschool education, pedagogical practice, professional skills, future educators.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку дошкільної освіти в Україні позначений системними трансформаціями, що зумовлені оновленням нормативно-правової бази та переосмисленням ціннісних орієнтирів освітньої політики держави. У цьому контексті особливої ваги набуває якість професійної підготовки майбутнього вихователя ЗДО як фахівця, здатного забезпечити цілісний розвиток дитини, сформувати її базові компетентності та створити безпечне, розвивальне й інклюзивне освітнє середовище. Підготовка такого педагога потребує не лише оновлення змісту фахових дисциплін, а й концептуального удосконалення педагогічної практики як ключового етапу професійного становлення і розвитку професійної майстерності.

Закон України «Про дошкільну освіту» акцентує увагу на професійній компетентності вихователів, їх відповідальності за якість освітнього процесу та необхідності постійного професійного вдосконалення [2]. Відтак виробнича педагогічна практика у структурі підготовки майбутнього вихователя має забезпечувати реальне набуття досвіду реалізації цих законодавчо визначених функцій та передбачає переорієнтацію власної діяльності з трансляції знань на організацію освітнього середовища та педагогічну підтримку індивідуального поступу дитини. Така парадигмальна зміна об'єктивно підвищує вимоги до професійної майстерності майбутніх вихователів та актуалізує необхідність удосконалення механізмів їх практичної підготовки.

Важливим нормативним орієнтиром у контексті досліджуваної проблеми є Закон України «Про вищу освіту», який регламентує підготовку фахівців відповідно до потреб суспільства й держави [1]. У положеннях Закону наголошується на компетентнісному характері результатів навчання, академічній автономії закладів вищої освіти, необхідності забезпечення якості освітньої діяльності та формування у здобувачів здатності до професійної діяльності й безперервного розвитку. Особливого значення для підготовки майбутніх вихователів ЗДО набувають норми, що стосуються практичної складової освітньо-професійних програм. Закон передбачає обов'язковість поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю, що забезпечує формування професійних компетентностей та готовності до виконання фахових обов'язків. У підготовці майбутніх вихователів даний аспект означає необхідність забезпечення такого змісту й організації педагогічної практики, які

сприятимуть формуванню інтегральної, загальних і фахових компетентностей, зокрема здатності організувати освітній процес у ЗДО, створювати розвивальне середовище, здійснювати педагогічну взаємодію з дітьми, батьками та колегами. Отже, норми Закону України «Про вищу освіту» імперативно вимагають забезпечення практико-орієнтованого характеру підготовки майбутніх фахівців, що актуалізує необхідність концептуального переосмислення змісту та механізмів організації педагогічної практики студентів спеціальності «Дошкільна освіта». Удосконалення цієї складової підготовки має здійснюватися з урахуванням вимог до якості вищої освіти, орієнтації на результати навчання та розвитку професійної майстерності як інтегрованої характеристики готовності вихователя до виконання складних і відповідальних завдань сучасної дошкільної освіти.

Аналіз зазначених нормативних документів засвідчує, що сучасна державна політика у сфері дошкільної освіти зорієнтована на компетентнісну модель результату, гуманістичні цінності, педагогіку партнерства та створення освітнього середовища. Проте у системі організації педагогічної практики майбутніх вихователів ЗДО ці орієнтири не завжди знаходять належне відображення. Нерідко спостерігається розрив між задекларованими стандартами якості та реальним рівнем сформованості професійної готовності студентів до виконання функцій вихователя відповідно до вимог законодавства. Отож, постає суперечність між нормативно визначеними завданнями дошкільної освіти, що передбачають високий рівень професійної компетентності педагога, та недостатньо розробленими механізмами оновлення педагогічної практики у закладах вищої освіти. Подолання цієї суперечності потребує системного вдосконалення змісту та організації практичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО із урахуванням вимог державного стандарту й чинного законодавства, а також інтеграції ціннісного та методологічного потенціалу історико-педагогічної спадщини у реальний освітній процес. Проблема дослідження зумовлена необхідністю розроблення та впровадження практичних механізмів інтеграції ідей класиків дошкільної педагогіки у систему педагогічної практики студентів. Вирішення цієї проблеми передбачає не лише трансформацію змісту педагогічної практики з теоретичного на практико-орієнтований рівень, а й визначення критеріїв та показників ефективності її реалізації, що забезпечують формування професійної компетентності, педагогічної рефлексії та готовності до самостійного прийняття рішень у процесі роботи з дітьми дошкільного віку. Саме в площині інтеграції нормативних вимог, історико-педагогічних традицій і практико-орієнтованої підготовки вбачаються перспективи підвищення ефективності професійного становлення майбутнього вихователя ЗДО.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значну увагу питанням підготовки майбутніх вихователів приділяють українські дослідники (Г.Беленька, Ю.Зубцова, Ю.Косенко, Н.Манжелій, М.Матішак, І.Скоромовська, Н.Трофайла, Т.Фазан, А.Чаговець), зарубіжні дослідники (D.M.Norm, M.Nyson

ISSN 2786-4952 Online

S.Jackson, P.Sammons, P.J.Winton) які аналізують особливості організації та специфіку професійної підготовки студентів у закладах вищої освіти. У їхніх працях особлива увага приділяється компетентнісному підходу як методологічній основі підготовки вихователя, проблемам формування готовності до інноваційної діяльності, створення розвивального освітнього середовища, організації партнерської взаємодії з дітьми та батьками, стандартам якості, педагогічній підготовці як компоненту педагогічної майстерності у дошкільній освіті, підготовці педагогів у системі ECEC (Early Childhood Education and Care), а також розвитку професійної мобільності й здатності до безперервного самовдосконалення в умовах динамічних змін сучасної дошкільної освіти. Наукові розвідки (С.Боярчук, Г.Ватаманюк, А.Колесник, М.Чернявська, А.Чичук та інші) розкривають проблеми практичної підготовки майбутніх вихователів, детально аналізують організацію та зміст педагогічної практики, її роль у формуванні фахових компетентностей, розвитку професійної майстерності та педагогічної рефлексії, набутті практичного досвіду взаємодії з дітьми дошкільного віку. Історико-педагогічну спадщину класиків дошкільної освіти у контексті практичної підготовки майбутніх вихователів досліджували О.Демченко, О.Попович, Л.Савченко, М.Чепіль, О.Янкович та інші, які виділяли значущість впровадження класичних педагогічних ідей у реальні форми організації практики, підкреслювали роль педагогічної діяльності у формуванні професійних компетентностей та звертали увагу на необхідність розвитку умінь самостійно аналізувати педагогічні ситуації й приймати ефективні професійні рішення.

Незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених підготовці майбутніх вихователів та історико-педагогічній спадщині класиків дошкільної освіти, залишається актуальною проблема системного впровадження цих класичних ідей у сучасну організацію педагогічної практики студентів. Більшість наукових розвідок зосереджена на теоретичних аспектах спадщини класичних педагогів дошкільної освіти, однак відсутні чіткі методичні та практичні механізми їх інтеграції у реальний освітній процес, зокрема під час організації педагогічної практики в ЗДО.

Мета статті – обґрунтувати практичні механізми інтеграції класичних педагогічних концепцій у систему педагогічної практики студентів задля забезпечення розвитку професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО.

Виклад основного матеріалу. Актуальність дослідження визначається нагальною потребою підвищення якості підготовки педагогічних кадрів, зокрема шляхом цілеспрямованого формування і розвитку професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО. Дефініція «розвиток професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО» розглядається як цілісний, поетапний і динамічний процес становлення їхньої професійної компетентності, що здійснюється у процесі теоретичної підготовки та педагогічної практики й передбачає інтеграцію ґрунтовних фахових знань, сформованих практичних умінь і навичок,

професійно значущих особистісних якостей, педагогічної рефлексії та здатності до творчого застосування освітніх технологій у роботі з дітьми дошкільного віку. Звернемо увагу, що професійна майстерність набуває особливого значення під час впровадження класичних педагогічних концепцій розвитку дитини, оскільки вони спрямовані на всебічне розкриття потенціалу дітей, гармонійне поєднання когнітивного, емоційного та соціального розвитку та формування ключових компетентностей, необхідних для успішної адаптації та подальшого навчання. Реалізація цих концепцій у практичній діяльності вихователя сприяє не лише виконанню завдань, визначених державними стандартами дошкільної освіти, а й удосконаленню власної професійної майстерності через інтеграцію теоретичних знань і практичних умінь. Ефективне вирішення цієї проблеми можливе за умов застосування раціонально організованих форм і методів фахової підготовки, що забезпечують здатність майбутніх вихователів ЗДО адаптуватися до умов освітнього процесу, приймати обґрунтовані педагогічні рішення та досягати високих результатів у роботі з дітьми. У цьому контексті професійна майстерність виступає ключовою характеристикою особистості вихователя, що визначає ефективність його діяльності та рівень якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

Спираючись на результати досліджень І.Гречишкіної [3], Н.Трофаїли [5], L.Darling-Hammond [6] можна обґрунтовано стверджувати, що визначення структури професійної майстерності майбутнього вихователя ЗДО є важливим науково-методичним кроком для організації подальшої педагогічної практики студентів.

Така систематизація дозволяє цілеспрямовано інтегрувати класичні педагогічні концепції у практичну підготовку, забезпечує впорядкування цілей, змісту та очікуваних результатів професійного розвитку студентів і створює передумови для ефективного формування їхньої компетентності та професійної майстерності в умовах сучасного ЗДО.

Підкреслимо, що без чіткого уявлення про складові професійної майстерності, їх взаємозв'язки та критерії сформованості практична підготовка залишається фрагментарною та нефокусованою, що знижує ефективність навчання і ускладнює оцінку професійних компетенцій студентів. Чітке визначення структури професійної майстерності створює методологічну основу для розроблення програм педагогічної практики, формування навчально-методичного забезпечення та організації освітньої діяльності студентів у реальних умовах закладів дошкільної освіти, що дозволяє координувати практичну підготовку з вимогами державних стандартів дошкільної освіти та законодавчих актів України, забезпечуючи відповідність освітніх завдань очікуваному рівню професійної компетентності вихователя. Крім того, визначення структури професійної майстерності є передумовою для ефективного моніторингу та оцінювання результатів педагогічної практики, що сприяє цілеспрямованому розвитку ключових умінь і компетенцій, підвищенню готовності студентів до самостійної

професійної діяльності та формуванню високого рівня професійної майстерності у майбутніх вихователів.

Структура професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО формується як складна багатовимірна система, що інтегрує мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісно-операційний та рефлексивний компоненти.

Мотиваційно-ціннісний компонент розвитку професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО являє собою інтегративну структуру, яка включає ціннісно-сміслові орієнтації, педагогічні ідеали, професійну мотивацію та гуманістичні переконання щодо діяльності з дітьми. Він визначає внутрішню готовність майбутніх вихователів не лише виконувати професійні обов'язки, а й сприймати дошкільну освіту як соціально значущу діяльність, спрямовану на підтримку всебічного розвитку дитини. Розвиток цього компонента забезпечує основу для усвідомленого прийняття педагогічних рішень, відповідальності за результати власної діяльності та постійного самовдосконалення у професійній сфері. Критерії розвитку мотиваційно-ціннісного компонента включають наявність високого рівня професійної мотивації, гуманістичної спрямованості майбутніх вихователів, педагогічної етики та усвідомлення ціннісної ролі своєї професії, а також готовності до безперервного професійного розвитку. Показники розвитку цього компонента проявляються у внутрішньому прагненні майбутніх вихователів ефективно реалізовувати освітні завдання та досягати результатів у роботі з дітьми, у здатності ставитися до дитини як до суб'єкта розвитку, враховувати її індивідуальні потреби та забезпечувати емоційний і соціальний комфорт, у дотриманні професійних норм і етичних стандартів педагогічної діяльності, а також у систематичному оновленні знань і навичок та інтеграції класичних та новітніх педагогічних підходів у практичну діяльність.

Когнітивний компонент розвитку професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО визначається як інтегративна система професійних знань, уявлень та уможливорює формування теоретико-практичної компетентності в галузі дошкільної освіти. Він включає знання з дошкільної педагогіки, психології розвитку дитини, методики організації освітнього процесу, дидактики, а також розуміння сучасних освітніх стандартів і класичних педагогічних концепцій. Когнітивний компонент забезпечує здатність майбутніх вихователів аналізувати педагогічні ситуації, планувати діяльність, обирати адекватні методи та технології навчання, а також приймати обґрунтовані педагогічні рішення, орієнтовані на всебічний розвиток дитини. Критерії розвитку когнітивного компонента включають системність і глибину професійних знань, уміння інтегрувати теоретичні засади з практичними завданнями освітнього процесу, здатність до аналізу педагогічних ситуацій і прийняття ефективних рішень, а також усвідомлення значення класичних і сучасних педагогічних концепцій для професійної діяльності. Показники розвитку цього компонента проявляються у здатності майбутніх вихователів орієнтуватися в сучасних теоретичних та методичних підходах до організації дошкільної освіти, застосовувати знання з

психології та педагогіки для планування і проведення занять, аналізувати освітні ситуації та оцінювати ефективність власних дій, а також у готовності інтегрувати класичні педагогічні концепції з новітніми методиками у практичну діяльність для забезпечення всебічного розвитку дитини та підвищення якості освітнього процесу.

Діяльнісно-операційний компонент розвитку професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО визначається як сукупність практичних умінь, навичок і прийомів, що забезпечують ефективну організацію та реалізацію освітнього процесу. Він включає здатність планувати та проводити навчально-розвивальні заняття, створювати освітньо розвивальне середовище, організовувати діяльність дітей з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей, а також застосовувати інноваційні педагогічні технології та методики. Діяльнісно-операційний компонент забезпечує практичну реалізацію теоретичних знань і ціннісно-мотиваційних орієнтацій, формує професійні навички взаємодії з дітьми, батьками та колегами і сприяє високому рівню педагогічної компетентності. Критерії розвитку діяльнісно-операційного компонента включають рівень сформованості практичних умінь та навичок організації освітнього процесу, ефективність застосування педагогічних методів і технологій, здатність адаптувати освітні програми до конкретних умов закладів дошкільної освіти та потреб дітей, а також рівень професійної комунікації і взаємодії з учасниками освітнього процесу. Показники розвитку цього компонента проявляються у здатності майбутніх вихователів самостійно планувати і проводити навчально-розвивальні заняття, організовувати діяльність дітей з урахуванням індивідуальних і вікових особливостей, ефективно використовувати класичні і сучасні педагогічні технології, підтримувати позитивний психологічний клімат у групі, здійснювати продуктивну взаємодію з батьками та колегами, а також коригувати власну діяльність на основі аналізу результатів освітнього процесу. Діяльнісно-операційний компонент виступає ключовим фактором реалізації практичної підготовки студентів і розвитку їх професійної майстерності у реальних умовах ЗДО.

Рефлексивний компонент розвитку професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО визначається як здатність до усвідомленого аналізу власної педагогічної діяльності, оцінювання її результативності та коригування дій на основі отриманого досвіду й зворотного зв'язку. Він забезпечує розвиток самокритичності, здатності до самооцінки, усвідомлення впливу власних дій на освітній процес та формування компетентного підходу до професійної діяльності. Рефлексивний компонент дозволяє майбутнім вихователям системно аналізувати педагогічні ситуації, приймати обґрунтовані рішення, планувати корекційні заходи та постійно удосконалювати власні методичні та організаційні навички. Критеріями розвитку рефлексивного компонента є усвідомлення власних педагогічних дій і результатів діяльності, здатність до критичного аналізу та самооцінки, уміння системно планувати та коригувати власну

практику на основі оцінки ефективності освітнього процесу, а також здатність інтегрувати отриманий досвід у подальшу педагогічну діяльність. Показники розвитку цього компонента проявляються у здатності майбутніх вихователів аналізувати успіхи та помилки в організації занять, визначати причини досягнень і недоліків, враховувати зворотний зв'язок від дітей, батьків та колег, ефективно планувати зміни у власній педагогічній діяльності та безперервно вдосконалювати професійні навички. Рефлексивний компонент є ключовим чинником забезпечення високого рівня професійної майстерності та саморозвитку майбутніх вихователів, сприяючи підвищенню якості освітнього процесу у ЗДО.

Аналіз компонентів розвитку професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО свідчить, що її формування є комплексним процесом, який передбачає узгоджене поєднання мотиваційно-ціннісних орієнтацій, теоретичної підготовки, практичних навичок та здатності до рефлексивного осмислення власної діяльності. Інтегроване функціонування цих компонентів забезпечує формування цілісної професійної майстерності, яка виступає ключовою умовою ефективного виконання професійних завдань під час педагогічної практики, сприяє адаптації до різноманітних педагогічних ситуацій, реалізації освітніх програм та підвищенню якості освітнього процесу в умовах закладів дошкільної освіти. Особливе значення для розвитку професійної майстерності має впровадження як класичних, так і сучасних концепцій розвитку дитини, що дозволяє майбутнім вихователям поєднувати перевірені часом педагогічні підходи з інноваційними методиками, забезпечуючи всебічний розвиток дітей та формування високого рівня компетентності в процесі практичної підготовки.

У цьому зв'язку виникає необхідність визначення і характеристики практичних механізмів інтеграції класичних педагогічних концепцій у систему педагогічної практики студентів. Такі механізми забезпечують поєднання теоретичних знань з практичними навичками, сприяють формуванню ціннісних орієнтацій і розвитку професійної рефлексії, що, у свою чергу, підвищує рівень професійної майстерності [3; 4; 5; 6].

Задля розвитку професійної майстерності студентів спеціальності «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здійснюється педагогічна практика за такими освітніми компонентами: «Навчальна (ознайомлювальна) практика в закладах дошкільної освіти», «Виробнича педагогічна практика у ЗДО в групах раннього віку», «Виробнича педагогічна практика у ЗДО в групах п'ятого року життя» та «Виробнича педагогічна практика у ЗДО в групах дітей передшкільного віку». Метою педагогічних практик є формування у майбутніх вихователів комплексної професійної компетентності, що включає оволодіння теоретичними знаннями, розвиток практичних умінь і навичок, здатність до аналізу педагогічних ситуацій та їх творчого вирішення, а також готовність до застосування класичних і сучасних педагогічних концепцій у реальних умовах освітнього процесу. Імплементация історико-педагогічної спадщини класиків у практичну підготовку студентів

забезпечує системність, послідовність і цілеспрямованість освітнього процесу, сприяє виробленню ефективних педагогічних дій у роботі з дітьми та формує готовність майбутніх вихователів до самостійної професійної діяльності у сучасних умовах закладів дошкільної освіти та виступає необхідним чинником розвитку професійної майстерності майбутніх вихователів, їх педагогічної компетентності, рефлексивних умінь та здатності до самостійного прийняття професійних рішень.

З огляду на зазначені виклики, для ефективної реалізації цієї задачі доцільно запровадити такі механізми:

1. Змістовий механізм такої інтеграції передбачає систематичне включення аналізу ідей видатних класичних педагогів у робочі програми педагогічної практики, що дає змогу студентам усвідомити еволюцію педагогічної думки, засади дидактичних підходів та їх актуальність для сучасних умов освітньої діяльності. При цьому важливе значення мають педагогічні ідеї наприклад, Я.А.Коменського щодо природного та цілісного розвитку дитини, погляди Ж.-Ж.Руссо на природний розвиток дитини як основу виховного процесу, принципи Ф.Фребеля щодо розвитку самостійності та гри як засобу навчання, ідеї С.Русової щодо формування морально-етичних та громадянських цінностей у дітей, а також гуманістичні підходи В.Сухомлинського, що акцентують увагу на індивідуальному підході до кожної дитини та гуманізації навчання тощо. Розробка тематичних завдань у рамках практики реалізує проєктний підхід до інтеграції класичних концепцій, де студенти створюють програми та конспекти занять, які базуються на принципах конкретних педагогічних концепцій та ідей зазначених педагогів. Наприклад, під час підготовки заняття з розвитку сенсорики за методикою М.Монтессорі студенти поєднують її з принципами Ф.Фребеля та С.Русової щодо гри та інтеграції природного навчання, враховують ідеї С.Русової щодо виховання етичних цінностей тощо. Практичні механізми інтеграції класичних педагогічних концепцій у систему організації педагогічної практики включають не лише теоретичний аналіз ідей класиків, але й їхнє творчо-проєктне втілення у діяльності майбутніх вихователів ЗДО, що сприяє формуванню фахових компетентностей, здатності до інноваційної педагогічної діяльності та адаптації класичних підходів до сучасних освітніх викликів. Такий підхід забезпечує цілісний розвиток професійної майстерності, поєднуючи розвиток когнітивних, емоційних, морально-етичних і творчих складових особистості майбутніх вихователів ЗДО.

2. Організаційний механізм педагогічної практики передбачає структуровану побудову її етапів, моделювання освітнього середовища, впровадження наставництва керівника практики та забезпечення логічної послідовності від теоретичного засвоєння знань до їх практичного застосування. Він включає моделювання педагогічних ситуацій, максимально наближених до реальних умов роботи ЗДО, що дозволяє студентам відпрацьовувати професійні дії у безпечному освітньому середовищі.

У таких умовах відбувається цілеспрямована інтеграція основних принципів класиків дошкільної педагогіки. Студенти реалізують освітній процес, поєднуючи ці принципи у практичній діяльності, що сприяє формуванню педагогічної гнучкості, здатності до адаптації та творчого застосування набутого теоретичного матеріалу. Наставництво керівника практики виступає ключовою складовою організаційного механізму, забезпечуючи методичний супровід, надання конструктивного зворотного зв'язку, корекцію педагогічних дій студентів та стимулювання рефлексії над власним професійним досвідом. Такий підхід створює сприятливі умови для розвитку високого рівня професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО та формування їх компетентностей у комплексному застосуванні класичних педагогічних ідей у сучасному освітньому процесі.

3. Методичний механізм інтеграції класичних педагогічних концепцій у педагогічну практику передбачає використання різноманітних форм і прийомів, що сприяють розвитку професійної рефлексії та аналітичних здібностей студентів. Серед них ключову роль відіграє ведення рефлексивних щоденників, які дозволяють фіксувати власний досвід, аналізувати педагогічні дії та осмислювати їх у контексті класичних ідей. Використання кейс-методу забезпечує моделювання складних педагогічних ситуацій, що максимально наближені до реальної освітньої практики, і формує навички прийняття обґрунтованих педагогічних рішень. Аналіз практичних ситуацій крізь призму ідей класиків дошкільної педагогіки дозволяє студентам поєднувати теоретичні знання з практичними діями, оцінювати ефективність застосування різних методичних підходів та усвідомлювати вплив історико-педагогічних принципів на розвиток дітей. Значною складовою методичного механізму є самооцінювання професійного зростання студентів, яке стимулює усвідомлення особистих досягнень, визначення зон для вдосконалення та формування готовності до постійного професійного розвитку.

4. Рефлексивно-оцінювальний механізм спрямований на систематичне відстеження розвитку професійної майстерності студентів та забезпечення зворотного зв'язку для корекції освітнього процесу. Він передбачає розробку спеціалізованого діагностичного інструментарію, що дозволяє оцінювати рівень засвоєння теоретичних знань, сформованість практичних умінь і педагогічних компетентностей майбутніх вихователів ЗДО.

На основі отриманих даних здійснюється визначення рівнів розвитку професійної майстерності студентів, що дає змогу виявляти прогалини у підготовці, коригувати зміст та методику практичної підготовки, а також стимулювати рефлексивну діяльність студентів щодо власного професійного зростання.

Такий механізм забезпечує науково обґрунтовану оцінку результативності педагогічної практики та підвищує ефективність інтеграції класичних педагогічних концепцій у професійну підготовку майбутніх вихователів ЗДО.

Є впевненість у тому, що застосування цих механізмів дозволяє не лише реалізувати теоретичні положення класичної педагогіки у практичній діяльності студентів, а й створює умови для формування цілісної професійної позиції, розвитку їх творчого потенціалу, педагогічної рефлексії та компетентної взаємодії з дітьми, батьками та колегами. Такий комплексний підхід забезпечує підвищення якості педагогічної підготовки та сприяє сучасному оновленню практико-орієнтованої складової вищої педагогічної освіти.

Висновки. Визначено дефініцію «розвиток професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО» як цілісний, поетапний і динамічний процес становлення їхньої професійної компетентності, що здійснюється у процесі теоретичної підготовки та педагогічної практики й передбачає інтеграцію ґрунтовних фахових знань, сформованих практичних умінь і навичок, професійно значущих особистісних якостей, педагогічної рефлексії та здатності до творчого застосування освітніх технологій у роботі з дітьми дошкільного віку. Доведено, що професійна майстерність набуває особливого значення під час впровадження класичних педагогічних концепцій розвитку дитини, оскільки вони спрямовані на всебічне розкриття потенціалу дітей, гармонійне поєднання когнітивного, емоційного та соціального розвитку та формування ключових компетентностей, необхідних для успішної адаптації та подальшого навчання.

Визначено компоненти розвитку професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісно-операційний, рефлексивний) з відповідними критеріями та показниками. Схарактеризовано практичні механізми інтеграції класичних педагогічних концепцій у систему педагогічної практики студентів задля забезпечення розвитку професійної майстерності майбутніх вихователів ЗДО (змістовий, організаційний, методичний, рефлексивно-оцінювальний).

Перспективи подальших наукових розвідок убачаються у поглибленому дослідженні ефективності запропонованих практичних механізмів інтеграції класичних педагогічних концепцій у систему педагогічної практики майбутніх вихователів ЗДО на основі експериментальної перевірки визначених критеріїв і показників сформованості професійної майстерності.

Література:

1. Верховна Рада України. Закон України «Про вищу освіту»: станом на 01.01.2026, № 4681-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Верховна Рада України. Закон України «Про дошкільну освіту»: станом на 01.01.2026, № 4681-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
3. Гречишкіна І. А. Розвиток творчого потенціалу майбутнього вихователя як основа вдосконалення педагогічної майстерності. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки*. 2025. № 1, березень. С. 181–188.
4. Листопад О. А., Мардарова І. К. Формування професійно-педагогічного світогляду майбутніх вихователів. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2022. Вип. 1 (48) С. 46–55.

5. Трофаїла Н. Д. Сучасна професійна підготовка майбутніх вихователів у системі дошкільної освіти України. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 65, Т. 1. С. 89–92

6. Darling-Hammond, L., & Bransford, J. (Eds.). (2005). *Preparing Teachers for a Changing World: What Teachers Should Learn and Be Able to Do*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

References:

1. Verkhovna Rada Ukrainy. (2026). Zakon Ukrainy “Pro vyshchu osvitu” [Law of Ukraine “On Higher Education”]: stanom na 01.01.2026, № 4681-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].

2. Verkhovna Rada Ukrainy. (2026). Zakon Ukrainy “Pro doshkilnu osvitu” [Law of Ukraine “On Preschool Education”]: stanom na 01.01.2026, № 4681-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text> [in Ukrainian].

3. Hrechyshkina, I. A. (2025). Rozvytok tvorchoho potentsialu maibutnoho vykhovatelja yak osnova vdoskonalennja pedahohichnoi maisternosti [Development of the creative potential of a future educator as a basis for improving pedagogical mastery]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky – Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University. Pedagogical Sciences*, 1, 181–188. [in Ukrainian].

4. Lystopad, O. A., & Mardarova, I. K. (2022). Formuvannja profesiino-pedahohichnoho svitohliadu maibutnikh vykhovateliv [Formation of professional and pedagogical worldview of future educators]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka. Serija: Pedahohichni nauky – Bulletin of Hlukhiv Oleksandr Dovzhenko National Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*, 1(48), 46–55. [in Ukrainian].

5. Trofaïla, N. D. (2019). Suchasna profesiina pidhotovka maibutnikh vykhovateliv u systemi doshkilnoi osvity Ukrainy [Modern professional training of future educators in the system of preschool education of Ukraine]. *Pedahohika formuvannja tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of Formation of Creative Personality in Higher and General Education Schools*, 65(1), 89–92. [in Ukrainian].

6. Darling-Hammond, L., & Bransford, J. (Eds.). (2005). *Preparing Teachers for a Changing World: What Teachers Should Learn and Be Able to Do*. San Francisco, CA: Jossey-Bass. [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 03.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 17.04.2026

Журнал

«Перспективи та інновації науки»

№ 4(62) 2026

Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2.

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»
Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд. 11, оф 68, м. Київ, 04070.